

Generální finanční ředitelství
Lazarská 15/7, 117 22 Praha 1

GFR06846615
ESS

Sekce metodiky a výkonu daní

Č. j.: 68203/15/7100-50133-050395

Vyřizuje: Oddělení daňové exekuce a insolvenčního řízení II
Tel: (+ 420) (+ 420) 296 852 222
E-mail:
ID datové schránky: p9iwi4f

Všem finančním úřadům
Odvolacímu finančnímu ředitelství

Zasláno pouze elektronicky

Informace k postupu správce daně při zřizování zástavního práva k věci hromadné v podobě zásob a k následnému zápisu takového zástavního práva do Rejstříku zástav

V souvislosti se zřizováním zástavního práva rozhodnutím správce daně k některým typům věcí, zejména skladovým zásobám, zaznamenalo Generální finanční ředitelství určité nejasnosti a aplikační problémy. Správce daně mnohdy namísto zřízení zástavního práva k věci hromadné (kterou skladové zásoby jsou) zřizuje zástavní právo k jednotlivým složkám této věci hromadné (zásob), tedy k mnoha jednotlivým movitým věcem uvedeným na seznamu skladových zásob, případně sepsaným správcem daně v protokolu o soupisu. Vedle toho, že tak dochází k právně chybné specifikaci předmětu zástavního práva (jak bude osvětleno níže), má taková praxe za následek, že zápis zástavního práva do Rejstříku zástav je v podstatě bezúčelný, neboť smyslem zápisu je veřejná seznatelnost existence zástavního práva k jednoznačně identifikované věci. Jestliže je ovšem zapsáno zástavní právo k jednotlivým složkám věci hromadné, které jednoznačně identifikovat nelze, pak jeho zápisem do Rejstříku zástav nemůže být uvedeného smyslu dosaženo.

Cílem této metodické informace je tak vyjasnit tyto aplikační problémy, jež se vztahují ke specifikaci předmětu zástavního práva (dále též „zástava“) v podobě věci hromadné, a to jak v samotném rozhodnutí správce daně, jímž se toto zajištění zřizuje, tak v *Žádosti o provedení zápisu zástavního práva do Rejstříku zástav Notářskou komorou České republiky podle § 22 odst. 2 předpisu o Rejstříku zástav* (dále též „Žádost“)¹, na základě které se zástavní právo do Rejstříku zástav zapisuje.

V rámci uvedeného považujeme za důležité vymezit, co se za hromadnou věc z teoretického i praktického hlediska považuje. Ustanovení § 501 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“) definuje hromadnou věc takto: „**Soubor jednotlivých věcí náležejících téže osobě, považovaný za jeden předmět a jako takový nesoucí společné označení, pokládá se za celek a tvoří hromadnou věc.**“ Důležitým definičním znakem věci hromadné je skutečnost, že se jedná o soubor samostatných věcí, které nejsou fyzicky spojené s jinými věcmi. Může se přitom jednat o věci hmotné (zásoby hutního materiálu, zboží v podobě sportovního oblečení), o věci nehmotné (soubor pohledávek,

¹ Formulář Žádosti je umístěn na internetových stránkách Notářské komory České republiky a je dostupný na tomto odkazu: http://www.nkcr.cz/index.php?page=rejstrik_zastav_vzory_zadosti

označení nebo informací), tak i kombinaci souboru věcí hmotných a nehmotných (obchodní závod, pozůstalost).

Od věcí jednotlivých se věc hromadná liší tím, že věc hromadnou tvoří více jednotlivých věcí, jejichž celek sleduje jednu hospodářskou funkci. Jedná se o takový soubor věcí, který je z hlediska jazykového označován jedním společným pojmem (podobně je tomu například u pojmu les nebo u jakéhokoliv pojmenování určitého společenství – rodina, etnikum, stát apod.). Podstatným definičním znakem věci hromadné je tak její vnitřní sounáležitost / spojení, a i tomu odpovídající společné pojmenování (mající jednotný významový rozsah i obsah). Individualita jednotlivých věcí se v případě hromadné věci upozaďuje, a s jednotlivými složkami – komponenty věci hromadné se nakládá společně, neboť má smysl jako celek a jako s celkem je s ní také zacházeno. Vnitřní spojení jednotlivých složek souboru je takového charakteru, že je tento soubor považován za jeden předmět, který jako takový nese společné označení a projevuje se i tím, že věci, tvořící věc hromadnou, náležejí téže osobě. Nestačí přitom, aby byl takový soubor věcí považován za jednu věc jednotlivcem. Za jedinou věc musí být považován podle názoru obecného, tzn., aby byl jasně označitelný a určitelný ve vnějším světě bez dalších pomůcek, toliko na základě jeho vymezení v rozhodnutí o zřízení zástavního práva k věci hromadné.

Právní význam věci hromadné se dále projevuje v tom, že zástavní právo k ní zřízené, zahrnuje vše, co k ní přibude, a naopak zaniká k tomu, co z ní odpadne. To znamená, že se materiální podstata věci hromadné může v průběhu času měnit. Z hlediska jejího postavení a z hlediska jejího zachování tedy není významné, zda dojde k vystoupení některé z jejích složek nebo naopak některá ze složek přibude. Tímto dochází ke změně její kvantity, nikoliv kvality. Uvedená proměnlivost však neovlivňuje možnost realizace zástavního práva, tj. možnost zpeněžení předmětu zástavního práva. Pro účely uspokojení zástavního věřitele pak bude rozhodné to, co daný předmět zástavního práva v okamžiku jejího zpeněžení skutečně tvoří (§ 1347 OZ).

Podstata institutu hromadné věci tedy spočívá ve skutečnosti, že se **pro zjednodušení právního styku nahlíží k souboru věcí, které lze podřadit pod definici ustanovení § 501 OZ, jako by šlo o věc jedinou, ačkoliv ve skutečnosti o věc jedinou nejde.** Z této premisy vychází rovněž Notářská komora České republiky (dále též „Komora“) v případě zápisu zástavního práva k věci hromadné do Rejstříku zástav, jenž tato Komora vede, a měl by z ní vycházet také správce daně, který ve výrokové části rozhodnutí předmět zástavního práva specifikuje. Formulace výroku vydaného rozhodnutí by proto měla být natolik určitá a srozumitelná, aby z jeho znění bylo jednoznačně patrné, jak správce daně rozhodl, a seznatelné, k čemu zástavní právo zřídil. Připomínáme, že jen náležitě specifikovaný předmět zástavního práva lze zpeněžit, resp. se z jeho zpeněžení může věřitel uspokojit.

Generální finanční ředitelství je tak dle výše uvedeného toho názoru, že pro označení věci, jako věci hromadné, musí být kumulativně splněny (zejména) tyto následující podmínky:

- 1) věc hromadnou tvoří více věcí,
- 2) tyto věci jsou jednotlivě právně samostatné,
- 3) tyto věci patří jednomu vlastníku,
- 4) tvoří jediný předmět právního vztahu,
- 5) nesou společné označení a
- 6) zároveň jsou obecně za jednu věc – jeden celek - považovány.

Pro specifikaci zástavy v podobě věci hromadné je dle našeho názoru rozhodující především dostatečné vymezení její podoby / druhu a zároveň s co největší možnou přesností vymezení místa, kde se taková hromadná věc nachází. Preciznost vymezení je důležitá proto, aby ohledně něho nebylo možno vícero výkladů. Současně je důležité uvést, **kdo předmět zástavy vlastní.** Má-li správce daně k dispozici seznam jednotlivých věcí tvořících věc hromadnou, lze v rozhodnutí o zřízení zástavního práva uvést, že je soubor jednotlivých věcí, k nimž se jako k věci hromadné zástavní právo zřizuje, zevrubně popsán v dokumentu s určitou identifikací. Tento dokument se při zápisu zástavního práva

do Rejstříku zástav k Žádosti a rozhodnutí o zřízení zástavního práva nepřikládá.

Hromadnou věc vymezenou dle výše uvedených pravidel lze v rozhodnutí o zřízení zástavního práva specifikovat např. takto:

„veškeré zásoby dlužníka tvořené hutním materiálem, tj. kovanými tyčemi a kostkami, které jsou umístěny v provozovně zástavce (dlužníka) na adrese KLM, a jsou specifikované v Protokolu o soupisu věcí č. j. XXX, ze dne dd.mm.rrrr“, nebo

„soubor jednotlivých věcí tvořící zásoby sportovního oblečení a sportovního náčiní ve vlastnictví společnosti ABC s.r.o., které se nacházejí v jakémkoli skladovém prostoru, který společnost ABC s.r.o. používá v rámci své činnosti / který má správce daně k dispozici“, apod.

Shrme-li tedy výše uvedené, pak vyznačuje-li se potenciální předmět zástavy uvedenými znaky a lze-li ho tedy charakterizovat jako věc hromadnou, správce daně vždy zřídí zástavní právo k věci hromadně s použitím vhodné specifikace, nikoli zástavní právo k jednotlivým složkám této věci hromadné.

Vzhledem k tomu, že informační systém ADIS v současné době variantu rozhodnutí o zřízení zástavního práva k věci hromadné neobsahuje, použije správce daně pro tyto případy typ písemnosti *Rozhodnutí o zřízení zástavního práva k movité věci dlužníka*, které upraví tak, že v režimu editace změní slovo „movité“ za slovo „hromadné“². Obdobně bude postupovat v případě zřizování zástavního práva k hromadné věci dlužníka k zajištění částky stanovené zajišťovacím příkazem.

Zástavní právo k věci hromadné podléhá zápisu do Rejstříku zástav (§ 1342 OZ), i když podle ustanovení § 170 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, **vzniklo již doručením rozhodnutí vlastníku zástavy. Správce daně** je na základě ustanovení § 35h zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, **povinen nejpozději do 30 dnů po vzniku zástavního práva zajistit, aby bylo Komoře příslušné rozhodnutí o zřízení zástavního práva k věci hromadné spolu s Žádostí doručeno.** Předvyplněný vzor Žádosti je přílohou tohoto dokumentu. Postup zápisu do Rejstříku zástav je upraven *Předpisem notářské komory ČR o Rejstříku zástav*. Pokud by rozhodnutí k Žádosti nebylo připojeno nebo pokud by naopak bylo rozhodnutí zasláno Komoře bez Žádosti, tak Komora zápis neprovede. Komora by v takovém případě správci daně oznámila, že zápis neprovedla a správce daně by musel chybějící dokument doplnit.

S ohledem na shora popsané, uvede správce daně při identifikaci zástavy v kolonce č. 11 Žádosti, určené pro Označení zástavy, specifikaci věci hromadné obdobně, jako v samotném rozhodnutí o zřízení zástavního práva, tj. označí ji souhrnně (viz výše uvedené příklady). Není tedy žádoucí vyjmenovávat jednotlivé složky, které věc hromadnou tvoří.

Nad to Generální finanční ředitelství uvádí, že zápis zástavního práva do Rejstříku zástav je z důvodu právní jistoty nutný i v případě, kdy má správce daně zástavu v držení, jelikož tato skutečnost nezabavuje dlužníka (zástavce) jeho dispozičních oprávnění k zástavě (může např. uzavřít platnou a účinnou smlouvu o prodeji či darování věci i bez její fyzické přítomnosti; viz také § 1099 a § 1760 OZ).

² Změna se týká názvu rozhodnutí, kdy namísto „Rozhodnutí o zřízení zástavního práva k movité věci dlužníka“ správce daně uvede „Rozhodnutí o zřízení zástavního práva k hromadné věci dlužníka“, a poté výroku rozhodnutí, ve kterém místo „...“ se zřizuje zástavní právo k movité věci (movitým věcem) dlužníka: „...“ uvede „...“, se zřizuje zástavní právo k hromadné věci dlužníka: „...“.

S pozdravem

Ing. Jiří Fojtík
ředitel sekce

Příloha:

1. *Vzor Žádosti o provedení zápisu zástavního práva do Rejstříku zástav Notářskou komorou České republiky podle § 22 odst. 2 předpisu o Rejstříku zástav*

Na vědomí

Odboru právnímu a daňového procesu Generálního finančního ředitelství
Sekci řízení rizik při správě daní Generálního finančního ředitelství
Ministerstvu financí ČR
Odboru 32 – Daňová legislativa
Odboru 39 – Správní činnosti
Generálnímu ředitelství cel

Elektronicky podepsáno
02.10.2015
Ing. Jiří Fojtík
ředitel sekce